

COVID 19

CRIMINAL

JUSTICE

CAMPAIGN

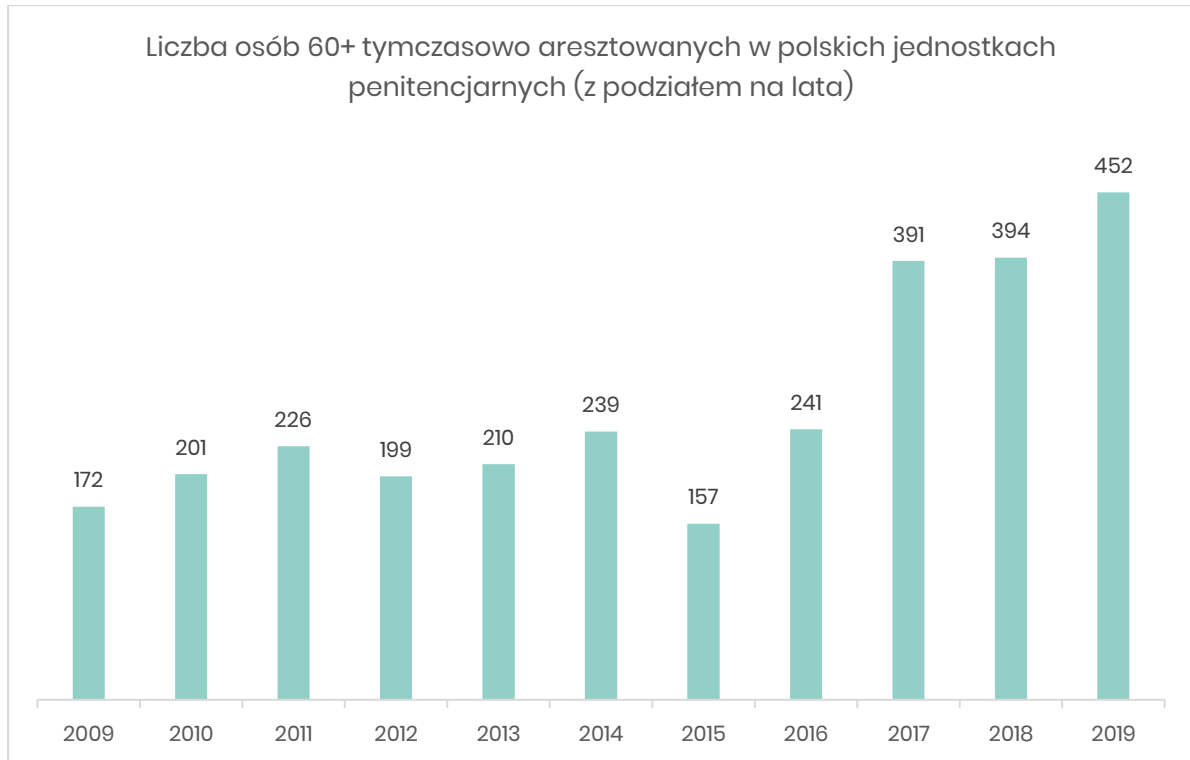
POLAND

**Wpływ pandemii koronawirusa na system
sprawiedliwości w sprawach karnych**

2. Sytuacja osób tymczasowo aresztowanych
w polskich jednostkach penitencjarnych

Liczba osób 60+ tymczasowo aresztowanych w polskich jednostkach penitencjarnych

Koronawirus SARS-CoV-2 dotyka najbardziej osób w wieku powyżej 60 roku życia. Dane statystyczne udowadniają, że w ostatnich latach liczba osób z tej grupy wiekowej wśród tymczasowo aresztowanych wzrasta. W przeddzień epidemii było ich w Polsce blisko 500, co stanowiło 5 % wszystkich tymczasowo aresztowanych.

¹ Wykres został opracowany na podstawie danych statystycznych opublikowanych przez Służbę Więzienną pod adresem: <https://www.sw.gov.pl/dzial/statystyka>.

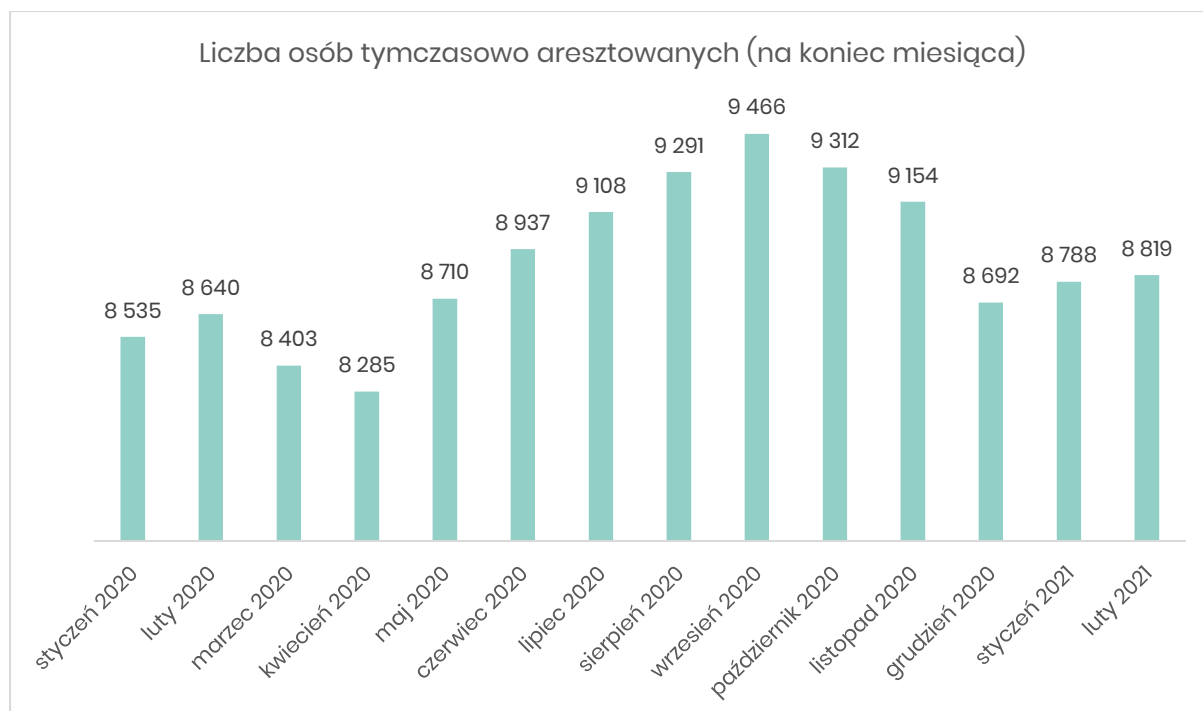
Liczba osób tymczasowo aresztowanych w latach 2010–2020

Rok²	Liczba osób tymczasowo aresztowanych na dzień 31 grudnia	Populacja w zakładach karnych i aresztach śledczych na dzień 31 grudnia	% tymczasowo aresztowanych w stosunku do ogólnej populacji w zakładach karnych i aresztach śledczych
2010	8 389	80 728	10,8%
2011	8 159	81 382	10%
2012	7 009	84 156	8,3%
2013	6 589	78 994	8,3%
2014	6 238	77 371	8,1%
2015	4 162	70 836	5,9%
2016	5 396	71 528	7,5%
2017	7 239	73 822	9,8%
2018	7 360	72 204	10,2%
2019	8 520	74 130	11,5%
2020	8 692	67 894	12,8%

Od 2010 roku do 2015 roku odsetek osób tymczasowo aresztowanych w ogólnej populacji zakładów karnych i aresztów śledczych konsekwentnie spadał z 10,8% do 5,9%. Jednakże od 2016 roku tendencja ta odwróciła się i co przyniosło wzrost liczby tymczasowo aresztowanych o prawie połowę. Na koniec 2020 roku odsetek ten wynosił 12,8%, co na przestrzeni lat 2015–2020 daje wzrost o prawie 7%.

² Tabela została opracowana na podstawie danych statystycznych opublikowanych przez Służbę Więzienną pod adresem: <https://www.sw.gov.pl/dzial/statystyka>.

Liczba osób tymczasowo aresztowanych w czasie pandemii

3

Wysokość populacji osób tymczasowo aresztowanych kształtowała się odmiennie niż w przypadku osób skazanych. Na podstawie analizy danych statystycznych nie można stwierdzić, czy epidemia wpłynęła wprost na decyzje sądów w przedmiocie stosowania środka izolacyjnego. W pierwszym etapie pandemii, od lutego do kwietnia 2020 roku, liczba tymczasowo aresztowanych spadła co prawda z 8 640 do 8 285. Jednak już w maju 2020 roku liczba ta zwiększyła się o ponad 400 osób względem poprzedniego miesiąca. Wzrost ten został zahamowany dopiero we wrześniu 2020 roku na poziomie 9 466 i od tego momentu do grudnia 2020 roku liczba tymczasowo aresztowanych spadła do 8 692, czyli o prawie 800 osób⁴. Jednocześnie od stycznia 2021 roku ponownie zauważalny jest wzrost liczby osób tymczasowo aresztowanych.

³ Wykres został opracowany na podstawie danych statystycznych opublikowanych przez Służbę Więzienną pod adresem: <https://www.sw.gov.pl/dzial/statystyka>. Dane za luty 2021 są danymi na dzień 12 lutego 2021 roku opublikowanymi w: „Informacja o zaludnieniu jednostek penitencjarnych”, pismo znak: BIS.0335.7.2021.SG.

⁴ Prawa człowieka w dobie pandemii. 10 miesięcy, 10 praw, 10 ograniczeń, 10 rekomendacji na przyszłość..., HFPC, Warszawa 2021, s. 55, dostęp: <https://www.hfpr.pl/wp-content/uploads/2021/01/Prawa-czlowieka-w-dobie-pandemii.pdf>.

Procent tymczasowo aresztowanych w stosunku do ogólnej populacji w jednostkach penitencjarnych w czasie pandemii⁵

Z powyższego wykresu wynika, że w początkowym okresie epidemii koronawirusa SARS-CoV-2 odsetek osób tymczasowo aresztowanych w całej populacji osób pozbawionych wolności zwiększył się z 11,3% w marcu 2020 roku do 13,7% we wrześniu 2020 roku, co dało wzrost o prawie 2,5%. Było to wynikiem zmniejszenia się liczby osób skazanych w jednostkach penitencjarnych. Dopiero od października 2020 roku widzimy zmniejszenie odsetka osób tymczasowo aresztowanych względem całej populacji w aresztach śledczych i zakładach karnych w Polsce. Jednakże jest to nadal odsetek bardzo wysoki – około 13%.

Tymczasowe aresztowanie w związku z koronawirusem SARS-CoV-2

Warto wskazać na przypadki opisywane w mediach, w których sądy decydowały o zastosowaniu tymczasowego aresztowania ze względu na naruszenie zasad izolacji spowodowanej zakażeniem koronawirusem SARS-CoV-2.

⁵ Dane za luty 2021 są danymi na dzień 12 lutego 2021 roku.

Case study

Case 1

W jednej ze spraw 28-letni piłkarz klubu Kmita Zabierzów zagrał w meczu, pomimo tego, że wiedział, że jest zakażony koronawirusem SARS-CoV-2. Policja ustaliła, że piłkarz miał przebywać w izolacji domowej, jednak rozegrał już jeden mecz i przygotowywał się do kolejnego, mimo iż dzień wcześniej uzyskał ponowny pozytywny wynik testu na koronawirusa. Prokuratura zdecydowała się przedstawić piłkarzowi zarzut z art. 165 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego, tj.: sprowadzenia niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia wielu osób poprzez spowodowanie zagrożenia epidemicznego, a także bezpośredniego narażenia wielu osób na zarażenie chorobą realnie zagrażającą życiu. Przepięstwo to jest zagrożone sankcją od 6 miesięcy do 8 lat pozbawienia wolności. Jednocześnie zawodnik złożył wyjaśnienia i przyznał się do zarzucanych mu czynów, a sąd podjął decyzję o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania na trzy miesiące⁶.

Case 2

Mieszkanca Torunia w maju 2020 roku wyszła dwukrotnie na zakupy, pomimo tego, że miała przebywać na kwarantannie domowej. Niedługo po tym okazało się, że wynik jej testu na koronawirusa SARS-CoV-2 jest pozytywny, w związku z czym 31 osób, które spotkała, musiało trafić na przymusową kwarantannę. Kobieta tłumaczyła, że wyszła z domu, bo od dawna leczy się na depresję i chciała wykupić receptę. Nie miała jej kto wyręczyć, bo mieszka tylko ze starszym, schorowanym mężem. Prokuratura również w tej sprawie zdecydowała się postawić zarzut z art. 165 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego. Sąd w maju 2020 roku zastosował wobec kobiety tymczasowe aresztowanie, które stosowane było aż do września 2020 roku⁷.

---

⁶ Piłkarz usłyszał zarzuty i trafił do aresztu. „Nie wiedzieliśmy o jego zakażeniu”, eurosport.tvn24.pl, 22 sierpnia 2020 roku, dostęp: <https://eurosport.tvn24.pl/pilka-nozna/105/pilkarz-zakazony-koronawirusem-zagrał-w-meczu-usłyszał-zarzuty.1027314.html>.

⁷ Kobieta od maja przebywająca w areszcie za złamanie kwarantanny, wychodzi na wolność, pilsatnews.pl, 24 września 2020 roku, dostęp: <https://www.pilsatnews.pl/wiadomosc/2020-09-24/od-maja-siedziała-w-areszcie-bo-złamała-kwarantanne-została-zwolniona/>.

REKOMENDACJE HFPC

- Panująca pandemia winna stać się okazją dla Ministerstwa Sprawiedliwości do poszerzenia katalogu nieizolacyjnych środków zapobiegawczych. W szczególności konieczne jest powrócenie do idei wprowadzenia aresztu domowego lub elektronicznego monitorowania jako substytutu tymczasowego aresztowania, który mógłby być stosowany wszędzie tam, gdzie zagrożeniem dla losów postępowania karnego jest jedynie ryzyko ucieczki podejrzanego. Inaczej jednak niż w pierwotnej propozycji Ministerstwa, środek ten, jako pozbawienie wolności, winien być stosowany przez sąd, a nie organy prowadzące postępowanie przygotowawcze.
- Sądy w szerszym zakresie powinny uwzględniać w procesie decydowania o tymczasowym aresztowaniu orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (w tym w zakresie wykładni negatywnych przesłanek stosowania środka izolacyjnego).

HR

Warszawa, luty 2021